

SXEDIO.FS4

21.4.1950: Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΔΕΡΒΗΣ ΣΥΝΑΝΤΑΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΤΡΥΓΚΒΕ ΛΙ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΑΦΙΞΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΣΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

Πολύ πριν η Πρεσβεία της Εθναρχίας ξεκινήσει από την Κύπρο το Μάιο του **1950** για την πολύμηνη αποστολή της σε τρεις χώρες, στις Ηνωμένες Πολιτείες οι Έλληνες ομογενείς είχαν αρχίσει να δραστηριοποιούνται και να προετοιμάζουν την αμερικανική κοινή γνώμη γύρω από το Κυπριακό.

Επικεφαλής βρισκόταν και πάλι η Εκκλησία με τον αρχιεπίσκοπο Μιχαήλ αλλά και τις οργανώσεις των ελληνοαμερικανών με επικεφαλής τον αμερικανικό Εκπαιδευτικό Προοδευτικό Σύνδεσμο, ΑΧΕΠΑ

Στην ΑΧΕΠΑ ήταν οργανωμένοι γύρω στις εκατό χιλιάδες ελληνοαμερικανοί- Έλλαδίτες και Κύπριοι- από το ένα εκατομμύριο των ομογενών που ζούσαν εκεί.

Η ΑΧΕΠΑ μάλιστα που είχε ιδρυθεί από το **1922** και είχε παραρτήματα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά, είχε διορίσει ειδική επιτροπή για το Κυπριακό με τον Πρόεδρο τον Κύπριο δικηγόρο Πωλ Ράλλη και είχαν αρχίσει κινητοποιήσεις σε μικρή όμως κλίμακα.

Αφορμή και ευκαιρία για περαιτέρω κινητοποιήσεις έδωσε στους ελληνοαμερικανούς τους τελευταίους μήνες η παρουσία του δημάρχου Λευκωσίας Θεμιστοκλή Δέρβη που πήγε μετά το δημοψήφισμα υπέρ της Ένωσης, προς εκτέλεση ιδιωτικής επίσκεψης ύστερα από τη συμπλήρωση παρόμοιας επίσκεψης στην Αγγλία.

Ο Δέρβης όμως, αεικίνητος όπως ήταν, βρήκε την ευκαιρία να ενημερώσει τους ελληνοαμερικανούς για το Κυπριακό και είχε επαφές με διάφορους επισήμους κι έτσι θεωρήθηκε και στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπως συνέβη στην Αγγλία, ως προπομπός της Πρεσβείας.

Πολύ νωρίς, στις **26** Φεβρουαρίου **1950** ο Δέρβης

παρέστη σε γεύμα που παρέθεσε προς τιμή του ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής ο οποίος απαντώντας σε πρόποση του Δέρβη ανήγγειλε ότι θα τίθετο επικεφαλής της κυπριακής Οργάνωσης ως αντιπρόσωπος της κυπριακής Εκκλησίας για την προώθηση του Κυπριακού ζητήματος.

Στις 3 Μαρτίου ο Δέρβης έγινε δεκτός από τους τμηματάρχες του Στέητ Ντηπάρτμεντ Γκέρνεμαν και Γκρόμμι με τους οποίους συζήτησε το κυπριακό.

Το συμπέρασμα του Δέρβη από τη συνάντηση αυτή ήταν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγνώριζαν το δίκαιο του αγώνα των κυπρίων, αλλά δεν ήθελαν να συγκρουσθούν με τη Βρετανία.

Για τη συνάντηση αυτή ο Δέρβης μίλησε αργότερα σαν επέστρεψε στην Κύπρο, σε συνέντευξη του στο περιοδικό της Εθναρχίας " Ελληνική Κύπρος", τεύχος 15:

"Είδα τους δύο Τμηματάρχες επί των ζητημάτων της Μ. Ανατολής κ.κ. **Gerneman** και **Cromie** μεθ' ων συνωμίλησα επί μίαν και πλέον ώραν. Ούτοι ενδιαφέρθησαν ιδιαιτέρως επί του Κυπριακού και κατέγραψαν λεπτομερώς τας πληροφορίας τας παρατηρήσεις και τας εισηγήσεις μου. Εν συνεχεία με ηρώτησαν τι διημείφθη εν Λονδίνω μεταξύ του υφυπουργού των Αποικιών και εμού, προθύμως δε εγώ εξέθεσα τα διαμειφθέντα. Κατά τη διάρκειαν της συντεύξεως μου εκείνης οι εκπρόσωποι του Αμερικανικού Υπουργείου ωμολόγησαν ότι ο Πρόεδρος Τρούμαν προ τριετίας εις εγκύκλιον του προς το Κογκρέσσον υπερημύνητο της απόψεως ότι η Κύπρος έπρεπε να αποδοθή εις την Ελλάδα. Την είδησιν ταύτην ανέγραψαν τότε μια εφημερίς της Ουάσιγτων και μια της Νέας Υόρκης.

Παραδόξως όμως την επομένην η πρότασις περί Κύπρου διεγράφετο από την εγκύκλιον τη επεμβάσει προφανώς της αγγλικής διπλωματίας.

Εν συμπεράσματι αμφοτεροι οι αμερικανοί τμηματάρχαι παρεδέχθησαν το δίκαιον του αιτήματος μας παρητήρησαν όμως ότι δεν δύναται η Αμερική να αναμιχθή εις μίαν υπόθεσιν βρετανικής αποικίας.

Η αμερικανική Κυβέρνησις προσέθεσαν θα ηδύνατο ίσως να αναλάβη, εάν προσεκαλείτο προς τούτο, ρόλον μεσολαβητού διά μιαν φιλικήν μεταξύ των δύο ενδιαφερομένων Κυβερνήσεων διευθέτησιν του ζητήματος.

Αμφότεροι οι συνομιληταί μου- εσυνέχισεν ο κ. Δέρβης- ήσαν υπό την σφαλεράν εντύπωσιν ότι εις την Κύπρον αι δύο παρατάξεις οι εθνικόφρονες και οι κομμουνσταί, είναι από κομματικής απόψεως ισόπαλοι.

Προφανώς είχον επηρεασθή από τα δυσμενή αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών του **1946** όπως ταύτα θα εξετέθησαν εις τη Εκθεσιν του εν Κύπρω Αμερικανού Προξένου παρακάλεσα κατόπιν τούτου όπως κληθή ο Αμερικανός Πρόξενος να δώση νέας πληροφορίας διά την διαμορφωθείσαν από του **1948-** μετά τας Επισκοπικάς και Δημοτικάς εκλογάς- νέαν κατάστασιν, παρετήρησαν προς τούτοις ότι ο ο αγροτικός κόσμος της νήσου, όστις αποτελεί την μεγίστην πλειοψηφίαν του πληθυσμού, είναι ακραιφνώς εθνικόφρων επειδή όμως δεν του παρέχεται η ευκαιρία να αποδείξη τα αισθήματά του ταύτα εις εκλογικούς αγώνας, παραμένει επί του παρόντος δύναμις την οποίαν δεν υπολογίζουν ορθώς οι κρίνοντες την κατάστασιν και οι ασχολούμενοι με τους κομματικούς αριθμούς των στατιστικών ξένοι παρατηρηταί. Ως γνωστόν μόνον εις **15** πόλεις και κώμας διεξάγονται Δημοτικά εκλογαί, ενώ η Κύπρος αριθμεί **700** περίπου πόλεις και χωρία.

Μετά την λήξιν της συνεντεύξεως εκείνης- προσέθεσεν ο κ. Δέρβης- κατέθεσα υπόμνημα επί του Κυπριακού ζητήματος, το οποίον παρεκάλεσα όπως τεθή ενώπιον του Υπουργού των Εξωτερικών της η Αμερικής και του Προέδρου Τρούμαν".

Στις **21** ο Δέρβης παρέστη σε ένα άλλο γεύμα που του παρέθεσε η Ένωση Κυπρίων Αμερικής και σ' αυτό όλοι οι ομιλητές μεταξύ των οποίων δημοσιογράφοι (Αλ. Γενεράλης του Εθξικου Κήρυκος, Ν. Βαγιωνής της Ομοσπονδίας Ελληνικών σωματείων Νέας Υόρκης) τάχθηκαν υπέρ του αγώνα των Κυπρίων.

Στο γεύμα αυτό ο Δέρβης είχε την ευκαιρία να συναντηθεί και να γνωρισθεί με τον γεροϋσιαστή Φίλιπς Φελπς, της Νέας Υόρκης που είπε σε σύντομη ομιλία του ότι συμπαθεί τον αγώνα των Κυπρίων δι' ένωση των με την Μητέρα Ελλάδα και ότι θα είναι πάντοτε πρόθυμος να πράξη παν το δυνατόν όπως αποδοθή δικαιοσύνη εις την Ελλάδα επί του ζητήματος τούτου.

Ο Δέρβης προσφώνησε τους παρευρισκομένους και αφού αναφέρθηκε στους αγώνες του Κυπριακού λαού, τους συγχάρηκε για τη συμπαράσταση που πρόσφεραν σ' αυτόν.

Είπε ο Δέρβης στην ομιλία του όπως τη δημοσίευσε η εφημερίδα "Εθνικός Κήρυξ" της Νέας Υόρκης (22.3.1950):

"Δεν θα επαγγεθώ τον ρήτορα ούτε σκοπεύω απόψε να διανθίσω την ομιλίαν μου με ρητορικάς εξάρσεις, ή να την πλαισιώσω με λυρικούς ακροβατισμούς. Οι καιροί είναι χαλεποί. Το Κυπριακόν δράμα ως μία Αισχύλεια τριλογία, φέρεται προς τη τελικήν του λύσιν, εκείνην την οποίαν αναμένουν ανυπομόνως γενεαί γενεών Κυπρίων.

Διερχόμεθα την κρισιμωτέραν καμπήν της ιστορίας της Μεγαλονήσου και ο δεξιός χειρισμός εκ μέρους ημών της ιερωτέρας μας υποθέσεως προαπαιτεί ψύχραιμον στάθμισιν της καταστάσεως, σωφροσύνην και προ παντός θάρρος διά να αντιμετωπίσωμεν επερχόμενας ανυπόπτους θυέλλας και νάρκας, τας οποίας τόσον τεχνηέντως συνηθίζει αφειδώς και σκορπίζη γύρω της, η πονηρά Αλβίων.

Η πολιτική, αγαπητοί μου φίλοι, είναι μία διελκυστίνδα μεταξύ πιθανοτήτων και δυνατοτήτων εντός του ανθρωπίνως κατορθωτού.

Από ημάς πρωτίστως θα εξαρτηθή την διελκυστίνδα αυτήν να την σύρωμεν προς τη πλευράν των δυνατοτήτων. Και αν δεν μας απατούν τα σημεία των καιρών, έχομεν κάθε λόγον να είμεθα αισιόδοξοι διά την τελικήν ευοίωνα λήξιν του μεγάλου αγώνος εις τον οποίον πάντες αποδυσόμεθα σήμερον. ΝΥΝ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ ΑΓΩΝ.

Δεν θα ανασκοπήσω ούτε τα ιστορικά ούτε τα εθνολογικά δεδομένα υπέρ της ιεράς υποθέσεως μας διά την οποίαν έχομεν υποχρέωσιν να ποσφύρωμεν το παν, διότι η ελευθερία δεν αποκτάται με λόγια, αλλά με θυσίας με μόχθους και δάκρυα.

Δεν τρέφομεν ποσώς, ως Έλληνες αντιβρετανικά αισθήματα, αλλ' είμεθα Έλληνες και τίποτε άλλο παρά Έλληνες και η ελευθερία εις την Ελλάδα μας, δεν εξηγοράσθη ποτέ καθ' όλην την μακράίωνα σταδιοδρομίαν της φυλής με οιονδήποτε άλλο αντάλλαγμα. Η ελευθερία βγήκε από τα κόκκαλα των Ελλήνων τα ιερά- και σαν πρώτα ανδρειωμένη, χαίρε, ω χαίρε ελευθεριά.

Το διεξαχθέν υπό την αιγίδα της Εθναρχίας μας Δημοψήφισμα, εφ' όσον η Αγγλική Κυβέρνησις καίτοι προσκληθείσα να το εποπτεύση και να το διεξαγάγη με μυστικήν μάλιστα ψηφοφορίαν ηρνήθη (...) ξένην κυβέρνησιν και τους ιμπεριαλιστικούς σκοπούς διότι πάντοτε προηγουμένως η Αγγλία προσεποιείτο ότι αμφέβαλλε περί των αδόλων και αγνών πόθων του Ελληνικού Κυπριακού Λαού, ο οποίος διά πολλοστήν φοράν απέδειξε πέραν πάσης αμφιβολίας και πέραν πάσης εξεζητημένης διπλωματικής σοφιστείας ότι ο ελληνικός κυπριακός Λαός εμμένων εις τα πάτρια κατά **96%**- εις τους υπολειπομένους **4%** εκ των δικαιομένων να ψηφίσουν δεν επιτρέπη η ψηφοφορία επειδή απαγορεύθη εις αυτούς ως Κυβερνητικούς υπαλλήλους-ποθεί λέγω ο Λαός αυτός την Ενωσιν, στέρεγει μόνον την Ενωσιν και απορρίπτει μετά βδελυγμίας πάσαν έντεχνον και υποβολιμαίως τιθεμένην πρότασιν συνταγματικών ελευθεριών, προτιμών την **0** πτωχήν του Μητέρα από την σημερινήν και αύτην τώρα περνούμενην αλλά πρώην πλουσίαν μητριάν του, την Αγγλίαν ή οποία κρατά τον Τσέρτσιλ όπως κατήντησε αναμένει να ζήτηση από την αμερικανικήν φιλανθρωπίαν των αμερικανών φιλεσπλάχων.

Το δεύτερον επιχείρημα, το οποίον προέτασσε μέχρι τούδε η ύπουλος αγγλική διπλωματία διά να αντιταχθή εναντίον της Ενώσεως είναι ότι η Κύπρος θα έχη ασφαλώς στρατηγικήν σημασίαν εν περιπτώσει

τρίτου παγκοσμίου πολέμου, δεν ευσταθεί πλέον- όπως εξ άλλου το παρεδέχθη και πέρυσιν εις Αθήνας ο Άγγλος Ναύαρχος της Μοίρας της Μεσογείου, διότι πρώτον οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι απέδειξαν ότι η Κύπρος έμεινεν εκτός της πολεμικής ακτίνας, και δεύτερον με την προσεχή χρησιμοποίησιν των διαφόρων και ποικίλων ατομικών όπλων, η παλαιά στρατηγική επιστήμη μετεβλήθη εκ θεμελίων. Εάν όμως προς στιγμήν παραδεχθώμεν ότι η Κύπρος μελλοντικώς εις ένα πόλεμον δύναται να αποκτήσῃ έστω και ελαχίστην στρατηγικήν σημασίαν ο Βασιλεύς των Ελλήνων Παύλος προ διετίας περίπου, εις μίαν συνέντευξιν του εις τον ανταποκριτήν των Νιου Υόρκη Τάιμς κ. Σουλμσπέργκερ, κατηγορηματικώς εδήλωσεν ότι η Ελλάς όχι μόνον εν Κύπρω θα παραχωρήσῃ εις τους δυτικούς συμμάχους της οιασδήποτε ζητήσουν αύται βάσεις, αλλά και ότι ολόκληρος Ελλάς θα είναι εις την διάθεσιν των, εφ' όσον η μοίρα έταξε τον μικρόν και άγονον εκείνον ένδοξον βράχον της Μεσογείου την Ελλάδα μας, προμαχώνα και αήτητον προπύργιον, διά να ματαιώνη εκάστοτε τα σχέδια του επεκτατισμού των σλαύων εισβολέων και ποικιλωνύμων βαρβάρων επιδρομέων.

Ο αγγλικός ιμπεριαλισμός προ της ουτωσί διαμορφωθείσης δυσμενούς καταστάσεως, προσέφυγεν εις το εξεζητημένον επιχείρημα, ότι η πολεμική κατάστασις εις την Ελλάδα προ των εκλογών του Μαρτίου,- εξηκολούθει να είναι κρίσιμος, ότι εκεί ο κομμουνισμός ελλοχεύει και ότι αι δημοτικά εν Κύπρω εκλογαί του **1946** απέδειξαν ότι οι κομμουνισταί απετέλουν το **40%** του Ελληνικού πληθυσμού. Τα σταθερά αυτά επιχειρήματα εζήτησα να αντικρούσω εν Λονδίνω περί τα μέσα στου παρελθόντος Φεβρουαρίου, όταν εγενόμην δεκτός υπό του Υφυπουργού των Αποικιών διά να συζητήσω μαζί του το Κυπριακόν ζήτημα, ως δήμαρχος της πρωτεύουσας ως αιρετός αντιπρόσωπος του κυπριακού Λαού και ως Γενικός Γρμματέας του Κυπριακού Εθνικού Κόμματος υποβάλλων προς τούτο και σχετικόν υπόμνημα. Αι δημοτικά εκλογαί του **1946** υπήρξαν μεν δυσμενείς

διά την εθνικόφρονα παράταξιν, όχι διότι οι κομμουνισταί είχαν την πλειοψηφίαν, αλλά διότι η αστική παράταξις απέδειξεν εγκληματικήν αδιαφορίαν, διεσπάσθη εις πόλεις και κωμοπόλεις διά προσωπικούς λόγους, ιδία εις την Λευκωσίαν, την πρωτεύουσαν, οι εκλογικοί κατάλογοι ενοθεύθησαν χωρίς ενωρίς να το αντιληφθώμεν διά προσθήκης **1.200** κυρίως ψήφων εκ των κομμουνιστών των χωρίων και των περιχώρων και προ παντός διότι οι συνοδοιπόροι επικινδυνωδέστεροι και από αυτούς τους κομμουνιστάς, συνεμάχησαν μαζί των διά να κορέσουν τα προσωπικά των πάθη.

Η μαύρη αυτή κηλίς εις την ιστορίαν της συγχρόνου Κυπριακής Ιστορίας έγινε αντικείμενον εκμεταλλεύσεως εκ μέρους της Αγγλίας όπως η Αμερικανική Κυβέρνησις πεισθή κατά το έαρ του **1947** να αποστή της γραπτώς γενομένης εισηγήσεως της εις το Κογκρέσσον, διά της οποίας η αμερικανική Κυβέρνησις εξεσπάθωσεν υπέρ της Ενώσεως, της Κύπρου μετά της Ελλάδος. Η εισήγησις αυτή εδημοσιεύθη εις τας αμερικανικάς εφημερίδας της εποχής εκείνης χάρις όμως εις τας δολοπλοκίας της Αγγλικής διπλωματίας, η Αμερικανική Κυβέρνησις επείσθη τότε να απαλείψη αργότερον την παράγραφον αυτήν.

Δυστυχώς δι' ημάς η Αμερικανική Κυβέρνησις εθεώρησε το ζήτημα λίαν σοβαρόν να παραχωρηθή εις την Ελλάδα μία νήσος με υποτιθεμένην ισχυράν κομμουνιστικήν αναλογίαν του πληθυσμού της. Την εντύπωσιν ταύτην. Φοβούμαι ότι εξακολουθεί να έχη η αμερικανική διπλωματία μέχρι προκράτης, ως αντελήφθην εκ της επισκέψεως μου, αρχάς Μαρτίου, όπου εγενόμην δεκτός διά να αναπτύξω το κυπριακόν ζήτημα και όπου υπέβαλα και σχετικόν υπόμνημα, αιθριαμβευτικά δημοτικά εκλογαί του Μαΐου του **1949** διά των οποίων ο Κυπριακός λαός εξέλεξεν εις τας **13** κυπριακάς πόλεις **11** ακραιφνείς εθνικόφρονας Δημάρχους, δύο συνοδοιπόρους μόνον συνεπεία συνεπεία σχίσματος εις την εθνικόφρονα παράταξιν (Δάρνακα και Αμμόχωστον) υπήρξεν ο καταπέλτης διά να

διασκεδασθή ο μύθος της κομμουνιστικής υπεροπλίας χωρίς να αναφέρω και τα αποτελέσματα της Αρχιεπισκοπικής εκλογής και της εκλογής των άλλων τριών Μητροπολιτών μας. Τα σημερινά αποτελέσματα των ελληνικών εκλογών, κατά τις οποίες οι κομμουνιστάι μετά των συνοδοιπόρων των δεν αντιπροσωπεύουν τα **9%** του ελληνικού πληθυσμού, αποτελούν το μεγαλύτερο όπλο εις τις χείρας μας διά να πεισθή προ παντός η αμερικανική Κυβέρνησις περί της αληθείας των ισχυρισμών αίτινες αποβλέπουν εις τη ένωσιν της Κύπρου με την Ελλάδα ως εις νέαν σύσφιγξιν των σχέσεων των τριών φυσικών συμμάχων.

Γνωρίζων ότι η χώρα του αιιδίμου Προέδρου Ρούζβελτ είναι η Πρόεδρος εις τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, της Επιτροπής διά τα ανθρώπινα δίκαια, και ότι αύτη υπερμάχησαν υπέρ της ελευθερίας των Εβραίων εις το ζήτημα της Παλαιστίνης εθεώρησα στοιχειώδες καθήκον μου να αποστείλω προς αυτήν γραπτόν υπόμνημα επί του Κυπριακού ζητήματος, το οποίον να τύχη της μελέτης και της υιοθετήσεως του υπό της επιτροπείας ταύτης εις τον Οργανισμόν των Ηνωμένων Εθνών.

Ιδού αγαπητοί φίλοι εν αδραίς γραμμαίς εις ποίαν φάσιν ευρίσκεται το κυπριακόν ζήτημα. Και τώρα θα σταυρώσωμεν τις χείρας μας, ομφαλοσκοπούντες και προσδοκόντες την εξ ύψους συναντίληψιν. Όχι, χίλιες φορές όχι. Οι Λαοί οι οποίοι αδρανούν ή αρρωδούν προ των διαφόρων κωλυμάτων είναι ανάξιοι να είναι ελεύθεροι.

Στις **21** Απριλίου ο Δέρβης είχε επίσης μια σημαντική επαφή. Συναντήθηκε με το Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Τρύγκβε Λη. Ο Γ.Γ. του ΟΗΕ αφού συνομίλησε για λίγο μαζί του τον παράπεμψε για τις λεπτομέρειες πάνω στο Κυπριακό στο βοηθό του Κόρντιερ.

Ο Δέρβης βρήκε η ευκαιρία να ενημερώσει τον αξιωματούχο του ΟΗΕ για την αναμενομένην πρεσβείαν της Εθναρχίας.

Φεύγοντας από την Αμερική ο Δέρβης είχε πολύ ενθουσιώδη λόγια για τις ΗΠΑ και πολλές ελπίδες ότι

στο Λέηκ Σαξές όπου θα συγκροτείτο η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ η Κύπρος θα εύρισκε το δίκαιο της με τη βοήθεια των ΗΠΑ. Αναγνώριζε όμως τις δυσκολίες που υπήρχαν (Εθνος 19.5.1950):

ΕΡ: Θα μπορούσατε κ. Δήμαρχε να μου πείτε ειδικότερον ποίαν εντύπωσιν απεκομίσατε, όσον αφορά το Κυπριακόν, από τας επισήμους επαφάς σας και από τας βολιδοσκοπήσεις σας εις τα Ηνωμένα Έθνη;

ΑΠ: Ευρίσκω, ότι το Κυπριακόν ζήτημα, το οποίον κυριολεκτικώς ύπνωττε, προωθήθη σημαντικώτατα τελευταίως καίτοι δεν εχρησιμοποιήσαμεν ακόμη όλα μας τα "ατού". Είδετε, αίφνης, το ενδιαφέρον των ξένων δημοσιογράφων εις τα Ηνωμένα Έθνη, είναι δε βεβαιότατος ότι το αυτό ενδιαφέρον διά την μεγάλην και ιεράν κυπριακήν Υπόθεσιν να δείξη και η αμερικανική κοινή γνώμη, όταν με τον ερχομόν της εθνικής Πρεσβείας θα πληροφορηθή όλα τα καθέκαστα. Ο Αμερικανός που αγαπά τόσον την ελευθερίαν του, εξανίσταται, όταν πληροφορήται ότι υπάρχουν λαοί εστερημένοι της ιδικής των. Πρώτοι οι Αμερικανοί, χωρίς καμίαν απολύτως πίεσιν, παρεχώρησαν την ανεξαρτησίαν εις τας Φιλιππίνας νήσους, αι οποίαι έκτοτε είναι πιστοί φίλοι της Αμερικής. Μήπως δεν ενδιεφέρθησαν ενεργώς διά την παραχώρησιν ανεξαρτησίας εις την Ινδονησίαν; Εκείναι λοιπόν, αδύνατον να μη συγκινηθούν και να μη εννοούν τον τόσον σαφώς εκφρασθέντα πόθον του Κυπριακού λαού διά την ένωσιν της νήσου με την μητέρα Ελλάδα.

ΕΡ: Ωστε διαβλέπετε ταχεία και ευνοϊκήν λύσιν του Κυπριακού;

ΑΠ: Ημπορώ να σας πω ότι ευρίσκεται εις πολύ καλήν θέσιν, εντός του πλαισίου, βεβαίως της διεθνούς καταστάσεως από την εξέλιξιν της οποίας εξαρτάται και η λύσις του, διότι το ζήτημα πλέον έχει ωριμάσει. Εναπομένει να σταθή η Ελλάς άκαμπτος, μη υποχωρούσα ως διπλωματικός πιέσεις, αντιθέτως δε ζητούσα ευθαρσώς την αναγνώρισιν του δικαιώματος εκείνου της αυτοδιαθέσεως, που ανεγνωρίσθη ήδη εις άλλους και μάλιστα καθυστερημένους λαούς. Η

ψοφοδεής πολιτική δεν είναι εις την σημερινήν εποχήν η ενδεδειγμένη. Εχομεν το δικαίωμα να φωνάζωμεν και να μας ακούση όλος ο κόσμος, να ακούσουν εις τα Ηνωμένα Έθνη την αδικίαν που γίνεται εις ένα λαόν υπερήφανον, όπως ο Κυπριακός. Και γνωρίζετε πολύ καλά, διότι παρακολουθείτε τας εργασίας του ΟΗΕ, ότι συχνά να ακούεται εκεί η φωνή όχι ολοκλήρου λαού, αλλά και ωρισμένων ακόμη φυλάρχων αγρίων φυλών.

ΕΡ: Εάν αντελήφθην καλώς κ. Δήμαρχε, φαίνεσθε ικανοποιημένος από τας εν Αμερική και ΟΗΕ διενεργείας σας;

ΑΠ: Εζησα την ατμόσφαιραν της απολύτου ελευθερίας της σκέψεως εις την μεγάλην αυτήν χώραν. Μία λοιπόν, δικαία υπόθεσις, εκτεθειμένη, όπως πρέπει εις ένα τέτοιον περιβάλλον, δεν ημπορεί παρά να κινήση, όχι απλώς τας συμπαιθείας της κοινής γνώμης, αλλά και το ενεργόν ενδιαφέρον της. Δεν πρέπει δε να λησμονούμεν ότι η κοινή γνώμη παίζει εδώ μέγαν ρόλον. Συνισταμένη δε της κοινής γνώμης είναι η ακολουθουμένη Αμερικανική εξωτερική πολιτική τυγχάνουσα πλήρους υπ'αυτής επιδοκιμασίας. Εις καμίαν περίπτωσιν δεν ήλθεν εις αντεπίθεσιν με την κοινήν γνώμην, Κανείς δε δεν ημπορεί να ισχυρισθή ότι έναντι του Κυπριακού η επίσημος αμερικανική πολιτική ημπορεί επ' άπειρον να τηρήση διαφορετικήν στάσιν. Αν θέλετε περισσότερα, περιμένετε ολίγον, να έλθη η Κυπριακή Πρεσβεία, η οποία με το κύρος που είναι περιβεβλήμενη θα ημπορέση να ενεργήση αμεσώτερα. Διότι μη λησμονείτε ότι το ταξείδι μου οφείλεται εις επιστημονικούς μόνον λόγους, ή εδώ δε επίσκεψις μου δεν είχεν ουδέν επίσημον χαρακτήρα.

Ο προπομπός της Πρεσβείας Δέρβης έφυγε από τις ΗΠΑ, αλλά οι αμερικανοί με επικεφαλής την ΑΧΕΠΑ συνέχισαν τις κινητοποιήσεις τους εν όψει μάλιστα της αναμενόμενης Πρεσβείας της Εθναρχίας.